



# Stadsbiblioteket i Jakobstad

Verksamhetsberättelse för år 2008

Huvudbiblioteket  
Runebergsgatan 12, 68600 Jakobstad

Huvudbibliotekets tidningsläsesal  
(ingång från gågatan)

Patientbiblioteket  
på Malmska hälso- och sjukvårdsområdet

## Kontaktuppgifter

**Adress:**  
Stadsbiblioteket i Jakobstad  
Runebergsgatan 12  
68600 Jakobstad

**Bibliotekswebben:**  
[www.fredrika.net/jakobstad](http://www.fredrika.net/jakobstad) el. [www.jakobstad.fi](http://www.jakobstad.fi)

**E-post:**  
[biblioteket@jakobstad.fi](mailto:biblioteket@jakobstad.fi)

Biblioteksdirektör Leif Storbjörk  
[leif.storbjork@jakobstad.fi](mailto:leif.storbjork@jakobstad.fi)

## Öppettider

### Vintertid

- Huvudbiblioteket  
må—fre 11–20, lö 10—14
- Tidningsläsesalen  
må—fre 10—20, lö 10—14, sö 12—16

### Sommartid

- Huvudbiblioteket  
må—to 11—19, fre 11—16
- Tidningsläsesalen  
må—fre 10—19, lö 10—14, sö 12—14

### Patientbiblioteket på MHSO

- Öppet som bibliotek tisdag och torsdag 8—16
- Bokrond på avdelningarna, självbetjäning övriga dagar.
- Öppet till kl. 19 varje dag, även helg.

## Webbiblioteket

Möjligheter att förnya lån och reservera böcker  
24 h/dygn.  
[www.fredrika.net/jakobstad/weblib](http://www.fredrika.net/jakobstad/weblib)

## Statistik 2008

|                    |  |
|--------------------|--|
| Anskaffningar:     | 13 002 ex.   |
| Material totalt:   | 204 201 ex.  |
| Låntagarstatistik: | 9 269 aktiva                                       |
| Händelser:         | 211 830 besökare<br>57 828 webbesök<br>347 198 lån |

*Stadsbibliotekets detaljerade statistik för år 2008:  
Se bilaga 1*

## Kulturnämndens medlemmar

Ordförande: Christer Tonberg  
Viceordförande: Jan Wenman

### Medlemmar

Kristina Saari, Gun Snellman, Harald Wester, Pirjo Kinnunen, Sauli Isokoski, Marita Salmu, Ann-Helén Boqvist

### Personliga ersättare

Mattias Granroth, Guy Kronholm, Johanna Lehtinen, Brita Blomqvist, Bertil Klingenberg, Pirjo Mikkola, Mervi Soini, Marja Häggman, Tommi Salmi

### Stadsstyrelsens representant:

Markku Korva

Kulturnämnden har sammanträtt sex gånger under året.

## Biblioteksadministration Avdelningar och personal

### **Biblioteksdirektör**

Leif Storbjörk  
tel. 7851274 (044-7851274)

Kanslist Tarja Ahonen  
Specialbibliotekarie Annika Lund, bibliotekswebben

### **Vuxenavdelningen**

**Avdelningschef Siv Kasslin**  
tel. 7851276 (044-7851276)

Ulla Brännbacka, bibliotekarie  
Siv-Britt Boholm, bibliotekarie  
Britt-Marie Blomqvist, bibliotekarie  
(musikbibliotekarie)  
Solveig Hortans, bibliotekarie, projektanställd 2008  
Annika Joensuu, bibliotekarie, vikarie  
Gunilla Klockars-Othman, bibliotekarie  
Annika Vornanen, bibliotekarie (tjänstledig)

### **Barn- och ungdomsavdelningen**

**Avdelningschef Monica Borg-Sunabacka**  
tel. 7851512 (044-7851512)

Sonja Julin, bibliotekarie

### **Lånediskens biblioteksfunktionärer**

Gabriele Ahonen  
Jeanette Hongisto  
Marita Nyholm  
Johanna Vidjeskog  
Jenny Liljestränd, tjänstledig från 7.5  
Ritva Finne (även kansliuppgifter vid materialan-  
skaffning)  
Inger Nyman (sköter även patientbiblioteket)  
Anne Unkuri (vikarierade för Annika Vornanen)  
Marika Hokkanen, vikarie  
Lina Granqvist, vikarie

### **Tidningsläsesalen**

Vaktmästare Bengt Kronqvist sköter även  
tidningsläsesalen, postning och transporter.

### **Övrigt**

Boken kommer-service sköts av bibliotekarie Gunilla  
Klockars-Othman

Patientbiblioteket vid MHSO sköts tillsvidare av bibli-  
oteksfunktionär Inger Nyman.

Många i personalen är på deltid eller har förkortad  
arbetstid. Vi gjorde 19,8 årsverk totalt inom årets  
budget, projekten inberäknade. Det har varit förhål-  
landevis mycket omställningar på personalsidan  
under året.

Personalen är för hela biblioteksverksamheten en  
mycket viktig resurs.

*Fullständig förteckning över personalen: se bilaga 2.*

### **Personalutbildning**

Det är viktigt att personalen kontinuerligt vidareut-  
bildar sig. Vår personal har deltagit i kurser och  
möten. Personal från biblioteket har även anlitats  
som sakkunniga och som föreläsare.

*Fullständig förteckning över personalens deltagande  
i kurser och möten: se bilaga 3*

## Biblioteksdirektörens kommentar

Man pratar mest bara KDK och landsomfattande register på mötena nuförtiden. Till och med KSSR-processen har kommit i skuggan av allt detta. Tanken är väl god. Projektet är stort. Det nationella digitala biblioteket KDK (= Kansallinen Digitaalinen Kirjasto) är tänkt att bli och vara en del av det europeiska digitala biblioteket, Europeana. Sen ska man ha in ett nationellt projekt också som på finska heter Kulttuurisampo och inom eller i samband med denna portallösning ska det visst ordnas med den skönlitterära portalen, med Web 2.0-lösningar på biblioteken, och man ska få ordning på användargränsnittet, ta fram en effektiv licenspolitik och få till stånd fungerande lösningar på det stora hela. Här skall bibliotek, arkiv och museer samverka och våra kunder borde känna och uppleva att de har att göra med en enda stor serviceproducent som över webben kan ge bra svar på frågor och leverera det material som efterfrågas, som lån, som bok, som bild, som kopia osv. - Det hela känns faktiskt en aning luddigt och diffust ännu, men det klarnar säkert rätt snart.

Mer eller mindre avhängligt av ovanstående så borde då de bibliotekssystem som driver den lokala utlåningen både förenhetligas och förenklas och samtidigt fördjupas genom integrering av bibliotek 2.0 funktioner. Finland är ett litet land, det borde räcka med ett gemensamt register för den här befolkningmängden och den här volymen på utgivning och samlingar, säger man, och tar modell av liknande lösningar ute i Europa.

Tanken är väl god, men ger inte mycket utrymme för lokala strävanden. Till de lokala stävandena i Jakobstadsregionen hör definitivt att få till stånd en fungerande service för båda språkgrupperna. I klarspråk: bra service, och bra materialutbud både på svenska och finska och med elektronisk material och relevanta databaser för båda språkgrupperna. Dessutom tar vi det mångkulturella inslaget i stadsbilden på fullaste allvar och ser här både en utmaning och en resurs.

Vi är alltså för Europa och för det digitala biblioteket Europeana, som ide och möjlighet. Den finländska vägen dit bör dock vara äkta mångspråkig. I klarspråk: fungerande bibliotekslösningar först och samtidigt på finska och på svenska och sen utan dröjsmål även på engelska.

Så vill vi göra det i Jakobstad. Vi har ett fungerande bibliotekssystem. Vi har samarbete med museer och kulturbyrån och vi har ett bibliotekssamarbete med grannkommunerna via Fredrikanätverket. Vi deltar även i andra större biblioteksnätverk. Lokalt och globalt behöver inte vara varandras motsatser.

Ett bibliotek är fullt av möjligheter - ett fönster mot världen.

*Leif Storbjörk*



*Siv Kasslin och Leif Storbjörk i bibliotekets läshörna*

## IT -utvecklingen

### Allmänt

År 2008 kunde vi presentera flera nyheter på IT-fronten. I början av året kunde vi äntligen inviga vår länge efterlängtrade biblioteksautomat. Biblioteket har också fått ett trådlöst nätverk, som våra kunder har haft stor glädje av.

Den egna bibliotekswebben har fortsatt utvecklats med fler tjänster för besökarna, samtidigt som vi aktivt deltagit i de gemensamma webbtjänsterna för bibliotek. Biblioteken.fi lanserar under 2009 ett antal nya tjänster, bl.a. en litteraturportal för barn och unga och en skönlitterär portal för vuxna. Med de projekten i bakhuvudet måste vi styra vårt eget biblioteks utveckling inom området.

### Utlåningsautomaten

I januari invigde vi bibliotekets utlåningsautomat. Automaten ger låntagarna möjlighet att låna böcker, noter och tidskrifter på egen hand, med hjälp av sitt lånekort och PIN-kod.

Att använda automaten är väldigt enkelt. Den är försedd med en pekskärm och förklaringstexter som leder användaren framåt steg för steg. Gränssnittet fungerar på svenska, finska och engelska. Automaten känner igen och meddelar om låntagaren har böter eller är i låneförbud. Den kan också användas för att förnya utlånade böcker.

Utlåningsautomaten är designad av formgivare/studerande Johanna Öst-Hägglom och planerad i samarbete med Abilita i Jakobstad. Personal från närliggande bibliotek, som använder samma bibliotekssystem som vi, har besökt oss för att närmare bekanta sig med utlåningsautomaten (Ilmajoki bibliotek 11.2, Larsmo bibliotek 22.10).

### Trådlöst nät

I juni blev det möjligt för bibliotekets kunder att med den egna bärbara datorn koppla upp sig trådlöst till internet. Nätet är tillgängligt både på första och andra våningen. Uppkopplingen kräver användarnamn och lösenord, som ges av personalen. Våra kunder har länge frågat efter den här tjänsten och den har också fått ett positivt mottagande.

## Skype

Det har blivit allt vanligare att man använder olika VoIP-tjänster för att telefonera. Nu fungerar det här också på vårt bibliotek, då vi sedan hösten 2008 har en dator som är försedd med headset och som har Skype förinstallerat.



*Bibliotekets utlåningsautomat togs i bruk i januari*

## Förnyade webbsidor

I början av maj presenterade vi bibliotekets förnyade webbplats. Sidorna är tänkta att marknadsföra biblioteket möjligast effektivt. De tjänster som är direkt tillgängliga via webben står i fokus – hit hör e-musiken, e-böckerna och möjligheterna att själv handha sina lån. Vid utvecklandet av webbsidorna har vi försökt prioritera användarvänlighet och läsbarhet oberoende av webbläsare.

Sidorna skall ge all tänkbar information om bibliotekets utbud och tjänster och pågående evenemang och utställningar. På sidorna finns även information om de lokalhistoriska samlingarna och tips om hur man själv kan utnyttja biblioteket då man släktforskar. En viktig uppgift är att lyfta fram bibliotekets uppgift då det gäller läsfrämjande. Därför lanserades samtidigt en bokblogg.

## Naxos Music Library

I mars utvidgades vårt utbud av musik via webben, då vi som flera andra finländska bibliotek tog i bruk tjänsten Naxos Music Library.

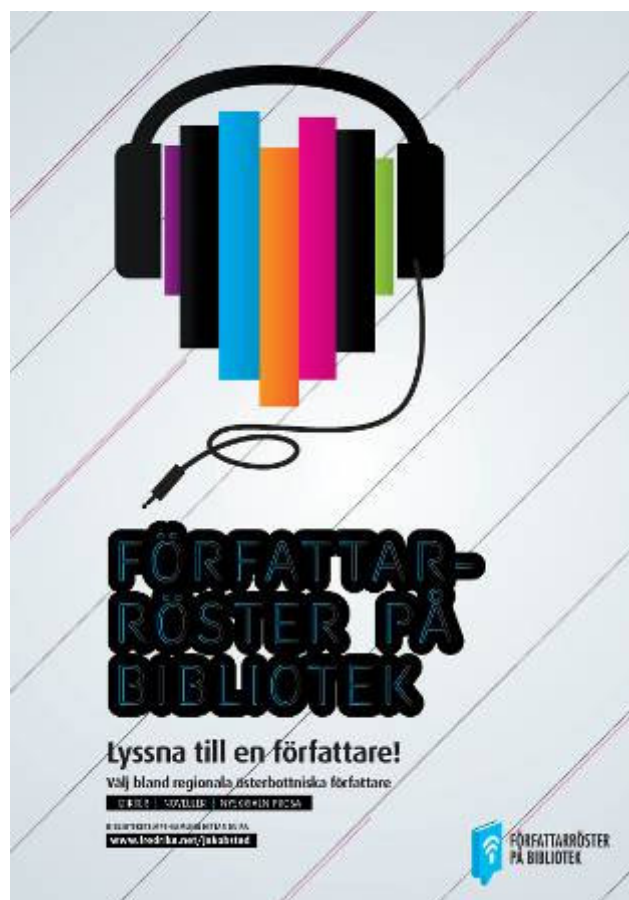
Tjänsten fungerar så att låntagaren loggar in med sitt lånekortsnummer. Då man loggat in kan man lyssna på musikutbudet i två timmar – sedan måste man logga in på nytt. Musikfilerna är streamade och kan inte laddas ner till den egna datorn.

I innehållet finns över 20 000 CD-skivor - mestadels klassisk musik, men även en del folkmusik, jazz osv. Även andra skivbolag än Naxos är representerade. Musikutbudet växer hela tiden, och utökas med ungefär 500 nya CD-skivor per år.

## Fråga bibliotekarien

I september gick biblioteket med i den landsomfattande webbpreferenstjänsten *Fråga bibliotekarien*, som ger användarna möjlighet att ställa frågor via en nätblankett. I praktiken fungerar tjänsten så att en frågeställare var som helst i landet kan gå in via ett enkelt webbformulär och ställa en fråga till ett bibliotek. Biblioteken förbinder sig att svara inom tre dygn.

För oss är det en utmaning att kunna vara med i också det här gemensamma biblioteksprojektet.



## Författarröster på bibliotek

Under året pågick ett försök med att läsa in lokala författares texter och föra ut dem via webben. Jakobstadsförfattare som involverats är bl.a. Catharina Gripenberg och Wava Stürmer. Anna Bondestams verk *Panik i Rölleby* har lästs in i sin helhet.

Uppbyggnaden av bibliotekets mp3-samling startade som ett projekt under namnet *”Lyssna på din författare”*, och påbörjades hösten 2006. Tanken var att samlingen i första hand skall omfatta författare från Jakobstadsregionen som gett ut sina verk i bokform.

Projektets huvudsyfte är litteraturfrämjande och är tvåspråkigt svenskt och finskt. MP3-projektet har gett oss möjlighet att jobba med ljudteknik, men också lärt oss en hel del om upphovsrätt och dess tillämpning i olika miljöer.

## Vuxenavdelningen

### Biblioteket som träffpunkt

I januari invigdes Viktors hörna, dvs. en del av andra våningen mot Rådhusgatan, nyinredd med stolar, lampor och kaffeautomat. I Viktors hörna finns också en ny avdelning "Läshörnan" med aktuella, lokala böcker, tidskrifter och bokkataloger. Biblioteksbesökarna kan nu slå sig ner i trevlig miljö och läsa ny, intressant litteratur till en kopp kaffe.

22 grupper har besökt vuxenavdelningen och fått undervisning i användande av biblioteket.

### Bok och medieanskaffning

I februari kunde de nya biblioteksspelarna, ljudböcker i MP3-format innehållande en färdiginspelad bok lånas ut. De visade sig snabbt bli populära och var en av de materialgrupper som varit mycket i lån under året. Året 2008 köptes 11 269 böcker in, vilket var mycket flere än under tidigare år.

Stadsbiblioteket har under 2008 kunnat köpa in en del litteratur med stöd från Suomen Kulttuurirahasto och Svenska Litteratursällskapet, det så kallade Boktalkot. Stödet är avsett för anskaffning av inhemsk litteratur, skriven på svenska, finska, samiska eller romani och utgivna på förlag i Finland.

Bokrutinerna har också för snabbats och kunderna har snabbare fått tillgång till nya böcker. 8278 böcker avskrevs under året, vilket också det var flere än tidigare.

### Biblioteket i samhället

Aktuella händelser och temaveckor har uppmärksamats under året, med sammanlagt 28 bokutställningar.

### Läsfrämjande verksamhet

Bibliotekets kunder kan nu få lästips från sitt bibliotek via den bokblogg som togs i bruk i samband med att bibliotekets nya hemsida lanserades i maj. Bokbloggen upprätthålls av bibliotekets personal.

Högläsninggruppen och Läsecirkeln har fortsatt sina verksamheter på Stadsbiblioteket.

## Utlåning

Utlåningen har hållits på samma nivå som tidigare år. Lokala författare håller positionerna som de mest lästa. Biografier och memoarer toppar listan av mest lästa faktaböcker. Kurslitteratur och tidskrifter toppar listorna över mest utlånat. Talböcker i olika format är en grupp som växer i popularitet. Att låna filmer har också varit populärt - utlåningen av DVD-filmer stiger för varje år.

### Händelser under året

Årets *Runebergsvecka* 2-9.2 firades kring temat "*Berättelsen lever/ Tie vie-tarina kulkee*". Öppningen av veckan hölls på stadsbiblioteket kring temat "Fänrik Ståls sägner 160 år". Göran Backman från Oravais historiska förening föreläste, stadens kulturpris delades ut och ungdomar från gymnasierna läste dikter. Tillställningen var tvåspråkig.

Monika Fagerholm var författargäst under den svenskspråkiga författarkvällen med temat "*Berättelsens förtrollning*".

Maarit Tastula intervjuade Matti Rönkä kring ämnet "*Faktan ja fiktion maailmat*" under den finskspråkiga författarkvällen, och många hade sökt sig till biblioteket för att lyssna på deckarförfattaren och nyhetsankaret Matti Rönkä.

Under *Jakobs dagar* den 25.7 ordnade Arbetskraftscentralen, Concordia och Sju broars skärgård en rekryteringsmessa i bibliotekets tidningsläsesal. Kom Hit-seminariet vände sig till nyinflyttade i Jakobstadsregionen.

*Spotlight-kvällen* 27.8 var biblioteket också välbesökt. Programmet bestod av: sång av Laulu-Jaakot; Pleppo Toy som berättade om skapandets vändor och Katherine Laurent, vinnare i Solveig von Schoultzävlingen 2007, som berättade om sitt skrivande.

*Energisparveckan* 6-12.10 uppmärksammades med utställningar och tillhandahållande av broschyrer.

*Nordiska biblioteksveckan* 10-15.11: Wava Stürmer läste Eeva Kilpis nyskrivna text "Kärlek till Norden" för bl.a. föreningen Nordens medlemmar under "*Kura-skymnings-kvällen*" 10.11.

## Barn- och ungdomsavdelningen

### Läsfrämjande

I läsfrämjandets tecken har barn- och ungdomsavdelningen under det gångna året drivit två projekt. Länsstyrelsen för Västra Finlands län beviljade understöd för det nya serieprojektet *Upptäck serier! / Sarjakuvakimara*. Sedan tidigare går läsprojekt *Pärmtoppen / Paras kansi* i bibliotekets regi och har under årens lopp genomförts i skolan för olika årskurser.

### Upptäck serier

I projektet *Upptäck serier!* ställdes den tecknade serien i fokus. Serier i olika former och ur olika genrer presenterades och eleverna fick också möjlighet att pröva på seriemediet, läsa och teckna. En utställning med de svenska elevernas serier hölls i augusti-september i biblioteket och under hösten påbörjades arbetet med en presentation på bibliotekets hemsida.

Till projektets målgrupp utsågs elever i årskurs åtta, med start på svenska i november 2007 och på finska i september 2008. Totalt har projektet berört 154 svenska elever och 142 finska elever.

Plock ur innehållet:

- ett inspirationstillfälle under rubriken "*Väck läslusten med tecknade serier*" med Per Demervall, rikssvensk serieskapare och författare. Den finska skolan fick besök av serieskaparen Reetta Laitinen som berättade om seriernas historia, seriebloggar och egna serier.
- eleverna besvarade enkät om serie-läsvanor
- Monica Borg-Sunabacka höll fyra lektioner på svenska om de tecknade seriernas historia och om seriemediet
- Leif Sjöström tecknade en serie för projektet som beskriver arbetet med Folkets dagblad
- eleverna förvandlade utvalda textavsnitt till seriestrippar

## Pärmtoppen

På begäran av lärare återupptogs *Pärmtoppen* under våren i tre klasser. Inför hösten gjordes en medveten satsning på åk 5 som målgrupp. På svenska sammanställdes två olika bokserier för åldersklassen, detta för att hinna med hela årskursen under ett läsår. Borg-Sunabacka drar projektet i klasserna, väljer litteratur och bokpratrar.

Den finska motsvarigheten *Paras kansi* startade på hösten för de finska femteklassisterna med länskonstnär Marja-Leena Mäkelä som bokpratrare.

## Sagostund

De traditionella sagostunderna hölls kvällstid under våren med sagotanterna Carita Skog och Asta Kinnunen. Inför hösten sökte biblioteket en ny sagotant på finska, det blev Kaarina Korhonen. Tidpunkten ändrades till förmiddag och hölls tisdagar kl. 9.30, varannan vecka på finska och svenska. Stadens familjedagvårdare fick en inbjudan. Sagostunderna samlade totalt 276 åhörare.

Brandman Patrik Still läste bilderboken "*Här kommer brandbilen*" för inbjuden dagisgrupp. Barnen uppskattade att få träffa en riktig brandman i rollen som sagofarbror.

## Program

Kontinuerligt uppmärksammades aktuella teman med mindre utställningar, exempel från det gångna året: Läsveckan: *Bokens geografi*, Natur och Miljö: *Vatten för alla*, *Ture Sventon 60 år*, *Månadens dikt*.

Större utställningar var: *Tavlor av kända konstnärer tolkade i bild av åk 5* (Kyrkostrands skola), *Från idé till färdig serie* (Leif Sjöström), *Barnkonstkursen* (Kulturbyrån), *The jungle theme* (Jacob's Kindergarten), *Upptäck serier* (Oxhamns skola).

*Spotlightkvällen 27.8* drog en stor publik då Pleppo Toy pojkar Ted och Kaj uppträdde och pratade humoristiskt om skapandets värld.

Till *Kura gryning* under nordiska biblioteksveckan inbjöds förstaklassisterna från Lagmans skola och Ruusulehdon koulu. Anne Unkuri och Borg-Sunabacka läste årets text Sagan om Flumbra.

*BUU-klubbens* besök i biblioteket 20.11 samlade ett hundratal i publiken.

Totalt 1067 unga biblioteksbesökare har fått vägledning i biblioteket eller har deltagit i något av bibliotekets projekt eller program.

## Medier

Barnavdelningens böcker är i flitig användning, en stor del av utlåningen går till skolor, daghem, eftermiddagsgrupper och dagklubbar. En serviceform från bibliotekets sida är förmedlingen av bokpaket till stadens skolor och förskolor. Lärare kan beställa åldersanpassade bokpaket eller enligt önskat tema. En bibliotekarie samlar böckerna och vaktmästaren kör ut bokpaketen till skolorna, läraren sköter i sin tur om returen. Lärare kommer också till biblioteket och samlar egna bokpaket. Skolor i nejden anlitar också denna service men då är det läraren som samlar böckerna och sköter transportererna. Lånetiden är förlängd till två månader. Även böcker ur BS-samlingen, d.v.s. bokcirkelböcker i 5 ex./titel kan lånas i bokpaket.

Det finns ett stort intresse för bokpaketservicen. År 2008 lånades totalt 13.209 böcker i 287 bokpaket till skolorna. Utlåningen av DVD-skivor har ökat mest under året, även ljudböcker i form av CD-skivor har varit populära.

Hösten 2007 infördes ett kvittenssystem för avdelningens internetdatorer. I slutet av 2008 översteg utskrivna kvittenser 8000-strecket.

## Avdelningen

Ett tioårigt slitage hade satt sina spår på avdelningens stolar. I april byttes de gamla gula stolsitsarna ut mot nya röda. Arkitekt Anders Höglund hjälpte till med färgvalet. Ny belysning vid barndisken och ingången från Rådhusgatan installerades i slutet av året.



*„Jacob’s Kindergarten: ”The jungle theme”. Utställning på barn- och ungdomsavdelningen i juli 2008*

## Patientbiblioteket

Verksamheten under 2008 på patientbiblioteket vid MHSO har fortsatt på samma sätt som under tidigare år, d.v.s. öppet dagligen 8-19 (också helger). Personal från Stadsbiblioteket på plats tisdagar och torsdagar 8-16. Under övriga öppettider sker utlåningen enligt självbetjäningens principen och MHSO's kanslipersonal sköter då om att öppna och stänga dörren till biblioteket.

En besöksräknare vid dörröppningen till biblioteket har varit i bruk under hela året och den visar att biblioteket och kunddatorm med internetanslutning används flitigt av både patienter och anhöriga.

En långvårdsavdelning har varit utlokaliserad till Östanlid och böcker och tidskrifter har förts dit ca en gång i månaden.

Under året har det funnits ett stort behov av att deponera böcker och tidskrifter på vissa avdelningar, främst för tal-, fysioterapi-, och dialyspatienter.

Ronder med bokvagnen på avdelningarna har gjorts åtminstone en gång i veckan.



*Sture Sunabacka: What's he building?*

## Utställningar 2008

### Januari

→ Parasta lapsille: Mapuchekansan arkea 2008

### Februari

→ Therese Sunngren & Siv Kasslin: RE:Found

### Mars

→ Andy Sundqvist: Andys tavlor

### April

→ Lisa Lillqvist, Mayvor Sandvik och Eva Wikström: Mor och döttrar, samma hobby

### Maj

→ Sture Sunabacka: What's he building?

### Juni

→ Textilarkivet: Synliggörandet av det textila hantverket i Österbotten.

### Juli

→ Ann-Katrin Blomqvist: Ett urval serier 2004 - 2008

### Augusti

→ Jakobstads Citygrupp rf : Gågatan förr och nu

### September

→ Pia Öst: När delar blir till helhet

### Oktober

→ Hans G. Hästbacka: Syner från Jakobstad

### November

→ Marika Tyynismaa: Sinussa

### December

→ Gunvor Sarelin-Sjöblom: Lärarns dotter